

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์เตยหอม

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

Improving efficiency of supply chain management of Toei Hom products

Phutthamonthon Nakhon Pathom Province

ศรีศรีรินทร์ นรเศรษฐโสภณ¹ รัชณีวรรณ สุจริต² วิริยา บุญมาเลิศ³ และ สิทธิชัย พิณธูมา⁴

Srisarin Norasedsophon, Ratchaneewan Sujarit, Wiriya Boonmalert and Sittichai Pintuma

Article History

Received: July 30, 2021

Revised: February 11, 2022

Accepted: February 12, 2022

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์เตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ใบเตยหอม 2.) เพื่อแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการ โซ่อุปทานผลิตภัณฑ์เตยหอม โดยการศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งหมด 15 ท่าน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการจัดการโซ่อุปทานเตยหอมของเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กิจกรรมในการบริหารจัดการโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของต้นน้ำ เกษตรกรไม่มีการคัดเลือกกล้าพันธุ์เตยหอมการเพาะปลูกแบบเดิมจะมุ่งเน้นที่ Supply Focus ที่เกษตรกรปลูกโดยไม่รู้ความต้องการของตลาด ว่าต้องการในปริมาณเท่าใด ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพและไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และไม่มีช่องทางจัดจำหน่าย และ ถึงแม้ว่าจะพยายามต่อยอดหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และยังส่งผลต่อต้นทุนที่สูงในการบริหารจัดการโซ่อุปทานที่จะต่อยอดให้ครอบคลุมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อนำเข้าสู่ตลาด รวมไปถึงเกษตรกรยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงความต้องการของตลาด ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานเตยหอม โดยนำเอาหลักการจัดการโซ่อุปทาน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเกษตรกรวางแผนการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานของกลุ่ม เปลี่ยนแปลงโซ่อุปทานแบบดั้งเดิมไปสู่แบบใหม่โดยให้มุ่งเน้นจากการเพาะปลูก มุ่งเน้นที่

¹⁻⁴ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lecturer, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: Srisarin.su@ssru.ac.th *Corresponding author

Demand Focus คือผลิตตามความต้องการของตลาดหรือของผู้รวบรวมผลผลิตที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า รวมไปถึงศึกษาการสร้างมูลค่าในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากเตยหอมเพื่อให้เกิดมูลค่าและเกิดความต้องการในการบริโภคมากขึ้น จะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพ โลจิสติกส์ กิจกรรมโลจิสติกส์ การสร้างมูลค่าเพิ่ม

Abstract

Improving efficiency of supply chain management of Toei Hom products Phutthamonthon Nakhon Pathom Province. The research aims to 1) Study the efficiency of supply chain management of pandan leaves products. 2) Improving management efficiency pandan leaves products Supply Chain The research study was a qualitative research. The key informants are: Community leaders (Kamnan, village headman) and pandan growers Phutthamonthon Nakhon Pathom Province, total 15 people. Collecting data from in-depth interviews, the results found that 1) Efficiency in pandan supply chain management of pandan leaf growers Phutthamonthon Nakhon Pathom Province. Supply Chain Management Activities from upstream to downstream Farmers still lack knowledge of management efficient supply chain. In the area of upstream agriculture, there is no selection of pandanus seedlings. Traditional cultivation will focus on Supply Focus that farmers grow without knowing the market needs. that you want in what quantity. Resulting in poor quality and not marketable And there is no distribution channel, and although trying to expand or transform into new products and also affects the high cost of supply chain management that will extend to cover the processing of products to bring into the market. Including agriculture is not ready in terms of product development to meet the market demand. 2) The researcher therefore proposed a guideline for improving the efficiency of Toei Hom supply chain management. by applying the principles of supply chain management applied in management. Starting from the integration of agricultural groups, planning the use of resources in the operation of the group. Transforming traditional supply chains into new ones by Let's focus from cultivation, focus on Demand Focus. It is produced according to the market demand or of the pre-planned product aggregator, including the study of value creation in processing. products from pandan leaves products in order to increase the value and increase the demand for consumption will result in more income for agriculture

Keywords: Efficiency improvement, Logistics, Supply chain, value-added

บทนำ

ผลิตภัณฑ์สินค้าภายในชุมชนส่วนใหญ่ เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นด้วยภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่คงความเป็นอัตลักษณ์ และสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้คนต่างถิ่นได้ โดยสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนที่คุ้นเคยกันทั่วไป คือ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาลทุกยุคสมัย ทำให้สินค้าภายในชุมชนเริ่มพัฒนาให้มีความหลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเกิดขึ้นเนื่องด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นฐานในการคิดและการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค สินค้ายุคใหม่ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีจุดกำเนิดมาจากความคิดภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิม (Suvannin, 2016) นโยบายการส่งเสริมการค้าและการส่งออกภาครัฐ มีส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนให้ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน (local wisdom based) ซึ่งมีโจทย์ท้าทายต่อการพัฒนาและต่อยอดในด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้า และผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นได้รับการยอมรับและส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้

เตยหอม จัดเป็นไม้ยืนต้นพุ่มเล็ก ขึ้นเป็นกอ มีใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับเวียนเป็นเกลียวจนถึงยอดใบ ลักษณะของใบเป็นทางยาว สีเขียวเป็นมัน ใบค่อนข้างแข็ง มีขอบใบเรียบ เราสามารถนำใบเตยมาใช้ได้ทั้งใบสดและใบแห้ง ใบเตยจะมีกลิ่นหอมของน้ำมันหอมระเหย (Fragrant screw pine) โดยกลิ่นหอมของใบเตยนั้นมาจากสารเคมีที่ชื่อว่า 2-acetyl-1-pyrroline ซึ่งเป็นกลิ่นเดียวกับที่ได้ใน ข้าวหอมมะลิ ขนมันปิ้งขาว และดอกขมขนาด จากงานวิจัย รัชวรธรณ ลิ้มวิวัฒน์กุล (2535) ศึกษาพบว่าเตยหอมมีผลดีต่อการทำงานของหัวใจห้องบน ที่ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจห้องบนหดตัวได้แรงขึ้นและทำให้อัตราการหดตัวลดลงชั่วคราว ปริมาณการเพิ่มความแรงของการหดตัวและการลดอัตราการหดตัวเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มข้นของน้ำสกัดใบเตยหอม ปัจจุบันได้มีการนำเตยหอมมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ดื่มเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นการคิดค้นโดยภูมิปัญญาชุมชน แต่การแปรรูปภายในชุมชนกลุ่มชาวบ้านยังขาด องค์ความรู้ การเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเกษตรกรและ

สถาบันเกษตรกรอย่างมาก คือ การบริหารจัดการระดับต้นน้ำและกลางน้ำ ปัญหาสำคัญในโลจิสติกส์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ สินค้าไม่ได้มาตรฐาน เกิดความสูญเสียในระหว่างกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา บรรจุกัญท์ และการขนส่ง ความสูญเสียในขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวส่งผลให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระต้นทุนสูงขึ้น หากสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อาทิ มีระบบการจัดการแบบกลุ่ม เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการที่ดี มีเครื่องมืออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ก็จะสามารถลดการสูญเสีย นอกจากนี้หากส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรมีองค์ความรู้ในเชิงธุรกิจเพื่อบริหารจัดการกิจกรรมต่อเนื่องในโลจิสติกส์ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการผลิต การเก็บเกี่ยว การรวบรวมและการกระจายสินค้าจนถึงลูกค้าปลายทาง การจับคู่ธุรกิจ การเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการ จนถึงความสามารถในการทำธุรกิจเพื่อส่งออก ก็จะทำให้เกษตรกรได้รับมูลค่าเพิ่มจากขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ นอกเหนือจากการผลิตในฟาร์ม ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำกลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเน้นการจัดการองค์ความรู้เกษตรกรการปลูกใบเตยหอม เพื่อลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นในกิจกรรมโลจิสติกส์ของเกษตรกร และการเพิ่มมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปจากวัตถุดิบที่มีอยู่ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาการเพิ่มศักยภาพที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ใบเตยหอม
- 2) เพื่อแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์เตยหอม

นิยามศัพท์

การเพิ่มศักยภาพ หมายถึง การนำเอาความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกายนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีกระบวนการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะสมรรถนะ และทัศนคติ ของบุคลากรให้มีพฤติกรรมการทำงาน

ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินค้าและวัตถุดิบ เคลื่อนย้ายสินค้า การจัดเก็บสินค้า และการกระจายสินค้า การจัดการห่วงโซ่อุปทาน โลจิสติกส์เปรียบเสมือนเป็นฟันเฟืองหลักที่ช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่างๆของห่วงโซ่อุปทานให้เคลื่อนที่

กิจกรรมโลจิสติกส์ (logistics activities) หมายถึง กิจกรรมทางด้านการบริหารจัดการการผลิต การตลาดและการบริการลูกค้า การจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ต่าง ๆ การกระจายสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง การจัดส่ง ซึ่งครอบคลุมองค์ความรู้ทางด้านโลจิสติกส์ มีทั้งหมด 13 กิจกรรม

การสร้างมูลค่าเพิ่ม (value-added) หมายถึง มูลค่าทางเศรษฐกิจ เกิดขึ้นได้ เมื่อผู้บริโภคพึงพอใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์มีคุณค่าทางต่อผู้บริโภคมากขึ้น ในการตอบสนองความคาดหวังในอนาคต

การลดความเสียหายในกิจกรรมโลจิสติกส์ หมายถึง การลดความเสียหายที่เกิดจากการขนส่งที่ไม่ตรงเวลา นำวัตถุดิบมาแปรรูปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ ลดความเสียหายวัตถุดิบเน่าเสีย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์และแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของไอบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ปลูกไอบเตยหอม และประสบการณ์ปลูกไอบเตยหอม กิจกรรมโลจิสติกส์ ได้แก่ การบริหารการขนส่ง การบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ และรูปแบบ

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของไอบเตยหอม อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

ขอบเขตประชากร

การเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากไอบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน (กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน) และเกษตรกรผู้ปลูกไอบเตยหอม ชุมชน

บ้านศาลาดิน อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 15 ท่าน มีที่ดินที่ทำการปลูกไอบเตยหอมเป็นหลัก

สมมติฐานการวิจัย

การเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ไอบเตยหอมสู่ผู้บริโภคได้รู้ถึงผลิตภัณฑ์และนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไอบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้

แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์

กาญจน์วชิ ฐนโชติรุ่งสาทิส (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยจากจังหวัดนครสวรรค์-ส่งออกต่างประเทศผลการวิเคราะห์รูปแบบโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทย พบว่า การขนส่งในระดับปานกลางคือการขนส่งโลจิสติกส์ขนส่งทางรางและการขนส่งโลจิสติกส์ขนส่งทาง และการขนส่งอยู่ในระดับมาก คือโลจิสติกส์ขนส่งทางถนน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยของต้นทุนเรื่องการขนส่ง อยู่ในระดับมาก และการขนส่งในเรื่องของเวลาอยู่ในระดับมาก โดยมีความน่าเชื่อถือในการขนส่งอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบโลจิสติกส์ขนส่งทางน้ำและโลจิสติกส์ขนส่งทางถนนนั้น มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของ โลจิสติกส์ของการขนส่งข้าวไทยในเรื่องต้นทุนในการขนส่งและเวลาในการขนส่ง รวมถึงความน่าเชื่อถือในการขนส่ง ผลการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ส่งออกพ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีกซื้อขายข้าวจากโรงสีข้าวหรือทำข้าวในจังหวัดนครสวรรค์และลพบุรี รวมจำนวน 8 ท่าน โดยรวมพบว่าผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับการขนส่งข้าวทางถนนมากที่สุด เพราะมีโครงข่ายทางถนนมากมายนาน พานะในการขนส่งหลากหลายรูปแบบ มีจุดเชื่อมโยงกับการขนส่งทั้งทางน้ำและทางราง มีประตูการค้า กับประเทศเพื่อนบ้านและมีเทคโนโลยีในการขนส่งที่ทันสมัย โดยมีการขนส่งข้าวทางน้ำรองลงมา ส่วน ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าววันนั้น ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับต้นทุนในการขนส่ง ในด้านต้นทุนการจัดเก็บ ต้นทุน

การยกขน ต้นทุนการขนส่งและต้นทุนการบริหารจัดการและยังให้ความสำคัญเรื่องเวลาในการขนส่งในด้านเวลาในการจัดเก็บเวลาในการยกขน เวลาในการเดินทางและเวลาในการตอบสนองการสั่งซื้อ รวมถึงความน่าเชื่อถือในการขนส่งในด้านการส่งมอบสินค้า การตอบสนองความต้องการของลูกค้าความเสียหายของสินค้า และการตีกลับของสินค้า

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์

วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์ของโรงสีข้าว กรณีศึกษา บริษัทโรงสีรุ่งอนันต์ จำกัด อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาพบว่าระบบการจัดการโลจิสติกส์มีผู้เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ขายวัตถุดิบให้กับโรงสี โรงสีข้าว และกลุ่ม ลูกค้าของโรงสี ซึ่งมีบทบาทในกิจกรรมห่วงโซ่อุปทานที่มีความแตกต่างกัน โดยกิจกรรมโลจิสติกส์ ประกอบด้วย 9 กิจกรรม คือ 1. การจัดหาและรับซื้อข้าวเปลือก 2. การขนส่งข้าวเปลือกขาเข้า 3. การจัดการการเก็บรักษาข้าวเปลือกคงคลัง 4. การแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร 5. การประมวลผลส่งออก ข้าวเปลือกข้าวสาร 6. บรรจุภัณฑ์ และตราหีบ 7. การจัดการเก็บรักษาข้าวสารคงคลัง 8. การขนส่งข้าวสารขาออก 9. ประชาสัมพันธ์ และการตลาด จากผลการศึกษาสามารถนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงของกระบวนการโลจิสติกส์ เพื่อให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าในการดำเนินการผลิตได้มากที่สุด

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโซ่อุปทาน

ชญัญญภาภักดิ์ หล้าแหล่ง (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ทุเรียนในภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าผลการศึกษาประสิทธิภาพการเพาะปลูก ซึ่งพิจารณาได้จากขนาดหรือน้ำหนักสุกทรง ผิว รสชาติของผลผลิต พบว่าผลผลิตที่เกษตรกรได้รับส่วนใหญ่จะมีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพ ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 80-90 ของผลผลิตที่ได้ทั้งหมด ประสิทธิภาพการเพาะปลูก ด้านต้นทุนพบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก ดูแลรักษาการเก็บเกี่ยวรวมทั้งสิ้นเฉลี่ย 17,868 บาทต่อไร่หรือคิดเป็น 18.23 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งจัดว่าเป็นต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับมาตรฐาน สำหรับปริมาณผลผลิตต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับ พบว่า กว่าร้อยละ 90 ของเกษตรกร ได้รับ

ผลผลิตตามมาตรฐาน โดยอัตราผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับเมื่อเทียบกับต้นทุน คิดเป็นร้อยละ 466.3 ซึ่งนับว่าเป็นผลตอบแทนที่สูงมาก ประสิทธิภาพการขนส่งพบว่า มีประสิทธิภาพสูงคิดเป็นร้อยละ 98 หรือมีปริมาณการ สูญเสียจากการขนส่งเพียงร้อยละ 0.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการคัดแยก (ลง/ลานทุเรียน) ด้านคุณภาพการดำเนินงาน พบว่า นโยบายการบริหารที่สำคัญ คือคุณภาพผลผลิต และความซื่อสัตย์ ในการดำเนินธุรกิจ สำหรับความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ ทักษะการคัดแยกการจัดการคุณภาพผลผลิตทุเรียน ในด้านบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออกที่กิจการใช้อยู่ค่อนข้างมีคุณภาพสูง ซึ่งมีราคาต้นทุนอยู่ที่ 56 บาทต่อกอง โดยรวมแล้วผู้ประกอบการมีการบริหารงานที่มีคุณภาพ เนื่องจากมีความชำนาญในการประกอบอาชีพ โดยมีผลประกอบการหรือกำไรที่ได้รับเฉลี่ยคือร้อยละ 30 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการแปรรูปด้านคุณภาพการดำเนินงาน พบว่า นโยบายการบริหารที่สำคัญคือ คุณภาพผลผลิต และความน่าสนใจของบรรจุ ภัณฑ์สำหรับความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ ทักษะด้านการผลิต การควบคุมคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์และคุณภาพการเก็บรักษาในการขนส่งจนถึงมือลูกค้ามีมาตรฐานสูง

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

ทนายวุฒิ โพธิ์ทองแสงอรุณ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล กรณีศึกษาโรงงานน้ำตาลวังขนาย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการโลจิสติกส์ การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ มีอยู่ 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ดำเนินงานในโซ่อุปทานและกิจกรรมตาม SCOR 2) กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ 3) กระบวนการของโซ่อุปทาน 4) กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ ซึ่งพบว่าสมการโมเดลโครงสร้างของกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ได้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานในโซ่อุปทานและกิจกรรมตาม SCOR อย่างมีนัยสำคัญ

ณัฐพล วัฒนไชย (2561, บทความย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงกระบวนการด้านโลจิสติกส์ตั้งแต่การจอร์จนจนถึง จุดส่งสินค้าของบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงาน 13 คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการโลจิสติกส์ ประกอบด้วยพนักงาน 10 คนจาก DHL Supply Chain และ 3 คนจาก Agilent Technologies เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การ สังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ขนส่งตั้งแต่การจอร์จนจนถึงจุดส่งมอบ ผู้วิจัยยังรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการเพิ่ม ประสิทธิภาพของบริการ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจาก 2 ปัจจัยคือ 1) เจ้าหน้าที่บริษัททั้งผู้ประสานงานและ พนักงานขับรถไม่ได้ให้บริการลูกค้าด้วยความเต็มใจหรือ การประสานงานการแก้ปัญหาและใจในการบริการ การเลือก บุคลากรที่เหมาะสมและการฝึกอบรมที่เพียงพอเป็นหัวใจสำคัญ ในการเพิ่มความพึงพอใจให้กับลูกค้า 2) กระบวนการของระบบ และอุปกรณ์ในการทำงานควรได้รับการปรับปรุงกระบวนการ ของระบบโดยง่ายต่อการทำงานและการเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสม สำหรับการใช้งานจะช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นและเพิ่ม ประสิทธิภาพด้วย

รัฐภูมิ ตูจันดา (2559, บทความย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการ ศึกษาศักยภาพและผลกระทบการประยุกต์ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเสริม สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในจังหวัด กระบี่โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและผลกระทบ การประยุกต์ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถใน การแข่งขันของ ผู้ประกอบการในจังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นธุรกิจโรงแรม/ที่พักในกระบี่นั้น มี บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เฉลี่ย 1.45 คนต่อ แห่ง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล แพลตฟอร์มเพื่อ เพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการภายในและการหาลูกค้า แต่ ยังมีกลุ่มผู้ประกอบการถึง 22.5% ที่ยังขาดความพร้อมด้าน IT และต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งกลุ่มที่ขาดความพร้อม ต้องการการสนับสนุนในด้านต่างๆ คือ ด้านเว็บไซต์ ด้านอีเมล ด้านสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการสร้างแบรนด์บนโลกออนไลน์ และ ด้าน Office Suite โดยประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ

การขาดแคลน บุคลากรด้าน IT สำหรับในส่วนของนักท่องเที่ยว นั้น จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ต่างชาติ มีส่วนที่เหมือนกันคือ ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวเป็นช่วงวัยเริ่ม ต้นทำงาน และใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อ สังคมออนไลน์ผ่านช่องทาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวเพื่อวางแผนการ เดินทางเอง ซึ่ง ในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่เสี่ยง ความน่าเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญ ในการประยุกต์ใช้ต้นแบบนำร่องนั้น ผลศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ได้นำ มาสังเคราะห์เพื่อเลือกพัฒนาต้นแบบเครื่องมือสร้างเว็บไซต์อย่าง ง่าย เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวที่ยังไม่มีความพร้อมด้าน IT ให้สามารถสร้างเว็บไซต์ของ ตัวเองได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องเขียนโปรแกรม เพียงแค่กรอกข้อมูล ในระดับความยากง่ายเทียบเท่ากับแบบฟอร์มภาษี ประจำปี ซึ่ง ทางโครงการได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยมีผู้ประกอบการท่อง เที่ยวจังหวัดกระบี่เข้าร่วม ทดสอบใช้งาน ซึ่งได้รับการตอบรับ เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้ นอกเหนือจากข้อมูลการ ศึกษาผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะแนว ทางการนำดิจิทัลแพลตฟอร์มไปใช้เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่าง ยั่งยืน ที่ต้องดำเนินการโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน มุ่ง เน้นการปิดการขาย สร้างความรู้และเข้าใจ พัฒนาบุคลากร ด้าน IT และกำหนดเจ้าภาพในการผลักดันและขยายผลในระดับ จังหวัด

สุนทร น้อมเกียรติกุล และ ณัฐชา ชำรงโชติ (2562). ได้ ศึกษาการตัดสินใจเลือกซื้อปลาอะโรวาน่าผ่านช่องทางออนไลน์ เพชบุรี ทำการแบ่งลูกค้าได้ 4 กลุ่มโดยมีเหตุผลในด้านปัจจัย ส่วนบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรม และปัจจัยส่วนประสมทางการ ตลาดที่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการ ตัดสินใจเลือกซื้อปลาอะโรวาน่า ผ่านช่องทางออนไลน์ จากการศึกษาด้านผลิตภัณฑ์มีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยมีการสรุป ผลการศึกษาในเรื่องการตัดสินใจเลือกซื้อปลาอะโรวาน่าผ่าน ช่องทางออนไลน์ และได้พิจารณาในแต่ละด้านของส่วนประสม ทางการตลาด 7P พบว่า อันดับแรกคือด้านผลิตภัณฑ์ อันดับ สองคือด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ต่อมาด้านราคา ด้านช่อง ทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการ ด้านการส่งเสริมการตลาด และลำดับสุดท้ายด้านบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน (กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน) และเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งหมด 15 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก และประสบการณ์ปลูกใบเตยหอม มีจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมโลจิสติกส์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ด้านการบริหารการขนส่ง ด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ และด้านช่องทางการจำหน่าย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การดำเนินการศึกษาวิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาและบรรยาย (Descriptive Research) ใช้ใช้แนวคำถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลและผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เพียงพอ และตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น โดยทำการเรียงเรียงให้ตามเค้าโครงเรื่องแล้วสรุปออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติม ถ้ายังไม่ได้อีกข้อมูลที่เพียงพอ เมื่อทำการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ถ้ายังไม่ได้อีกข้อมูลที่เพียงพอ อาจมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในเรื่องที่เห็นว่าข้อมูลไม่เพียงพอเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปอีกครั้งหนึ่งจนได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความจริงมากที่สุดและผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้ากรณีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง (Interview) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านบุคคลกล่าวคือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบสามเส้าด้านบุคคลจำนวน 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำอาชีพเสริม

กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มอาชีพเสริม จำนวน 2 กลุ่มอาชีพ หากได้ข้อมูลเหมือนกันหรือตรงกันก็หมายความว่าข้อมูลที่ได้จากกรวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้

ผลการวิจัย

1) จากการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ใบเตยหอม พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดการโซ่อุปทานเตยหอมของเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กิจกรรมในการบริหารจัดการโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของต้นน้ำเกษตรกรไม่มีการคัดเลือกลำพันธ์เตยหอมการเพาะปลูกแบบเดิมจะมุ่งเน้นที่ Supply Focus ที่เกษตรกรปลูกโดยไม่รู้ความต้องการของตลาด ว่าต้องการในปริมาณเท่าใด ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพและไม่ใช่ที่ต้องการของตลาด และไม่มีช่องทางจัดจำหน่าย และ ถึงแม้ว่าจะพยายามต่อยอดหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และยังคงผลต่อต้นทุนที่สูงในการบริหารจัดการโซ่อุปทานที่จะต่อยอดให้ครอบคลุมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อนำเข้าสู่ตลาด รวมไปถึงเกษตรกรยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงความต้องการของตลาด

กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านการบริหารการขนส่ง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีประสิทธิภาพสู่ภายนอกส่วนใหญ่ ชาวสวนไม่ได้ออกไปส่งสินค้าเอง จะมีพ่อค้าคนกลางมารับจากในสวน จึงทำให้เกิดปัญหาในการขนส่งผิดพลาด การขนส่งล่าช้า และลดปัญหาการเน่าเสียของใบเตยหอมของทางชุมชน

กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ ผลิตภัณฑ์ใบเตยหอมที่ชุมชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ได้มีการปลูกเพื่อไว้จำหน่ายนั้น มีการบรรจุหีบห่อที่ดีและทันสมัยเหมาะสมสำหรับการส่งออกเพื่อไปขายยังสถานที่ต่างๆ ชุมชนมีการพัฒนาหีบห่อ เพื่อจะได้สร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์ของตนเอง การมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของสินค้าตนเอง การมีบรรจุภัณฑ์ที่ดีจะทำให้ช่วยลดความเสียหายในผลิตภัณฑ์ใบ

เตยหอมของตนเอง และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงมากขึ้น

กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านช่องทางการจำหน่ายนอกจากชุมชนจะมันขายเองในตลาด เนื่องจากว่า แต่ละเดือน สามารถตัดใบขายได้ถึง 4 ครั้ง โดยจะตัดในช่วงก่อนวันพระ 1-2 วัน ในการตัดก็จะเลือกตัดเฉพาะใบที่ไม่มีตำหนิ ตัดจากใบด้านล่างขึ้นมา ปัจจุบัน สามารถเก็บใบเตยได้ครั้งละกว่า 100-200 กิโลกรัม ในราคากิโลกรัมละ 20 บาท และอีกแบบคือ แบบขายต้นแขนง ซึ่งจะเลือกเก็บเฉพาะต้นที่สมบูรณ์ รูปทรงสวย ในราคาแขนงละ 50 สตางค์ โดยลูกค้าจะนำไปมัดรวมกับดอกไม้กำ หรือนำไปขยายพันธุ์ จะมีการขายผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่างๆ เช่น การขายออนไลน์ผ่านทาง Facebook , ผ่านทาง Line

2) เพื่อแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์เตยหอมพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโซ่อุปทานเตยหอม โดยนำเอาหลักการจัดการโซ่อุปทาน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเกษตรกรวางแผนการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานของกลุ่ม เปลี่ยนแปลงโซ่อุปทานแบบดั้งเดิมไปสู่แบบใหม่โดย ให้มุ่งเน้นจากการเพาะปลูก มุ่งเน้นที่ Demand Focus คือผลิตตามความต้องการของตลาดหรือของผู้รวบรวมผลผลิตที่มีการวางแผน ไว้ล่วงหน้า รวมไปถึงศึกษาการสร้างมูลค่าในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากเตยหอมเพื่อให้เกิดมูลค่าและเกิดความต้องการในการบริโภคมากขึ้น จะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น

การสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากใบเตยหอม ใบเตยหอม นั้น มีสรรพคุณมากมาย และสามารถนำไปทำอะไรได้มากมายหลายอย่างทางกลุ่มชุมชนผู้ปลูกใบเตยหอม อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จากในอดีตได้นำมาทำขนมและต้มน้ำดื่ม แต่ยังไม่ได้มีการพัฒนาต่อยอดไปมากกว่านี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อมา จากการลงพื้นที่พบว่า ทางชุมชนผู้ปลูกใบเตยหอมได้คิดค้นการทำน้ำยาล้างจานจากผลิตภัณฑ์ใบเตยหอม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับใบเตยอีกทางหนึ่ง นอกจากการทำน้ำยาล้างจานกลิ่นใบเตยแล้ว ยังได้ทำไข่เค็มใบเตยหอม ที่มีสูตรการหมักของไข่เค็มด้วยสูตรทางใส่ใบเตยลงไป ผลปรากฏว่าทั้งน้ำยาล้างจานและไข่เค็มใบเตยได้ผลเป็นที่น่าพอใจ น้ำยาล้างจานสูตรใบเตยหอม นั้น นอกจากจะสามารถล้างจานและคราบมันได้สะอาดจุดแล้ว ยังสามารถนำไปล้างผลิตภัณฑ์ที่อ่อนโยน เช่น การนำไปล้างขวดนมเด็ก ด้วยกลิ่นที่หอมจากใบเตยและการผลิต

จากธรรมชาติอย่างใบเตยนั้น ทำให้ไม่เกิดอันตรายต่อเด็กด้วย ในส่วนของไข่เค็มก็เช่นกัน ด้วยกรรมวิธีในการทำที่ผสมใบเตยหอมลงทำให้ไข่เค็มไม่มีกลิ่นคาว นอกจากไม่คาวแล้ว สำหรับรสชาติของไข่เค็มใบเตยหอมก็ยังมีรสชาติที่อร่อย และมีกลิ่นหอมของใบเตยปนนิดหน่อยในขณะที่รับประทานอีกด้วย

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล พบว่า กิจกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากใบเตยหอมอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการบริหาร การขนส่ง ด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ และด้านช่องทางการจำหน่าย มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากใบเตยหอม รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการทำน้ำยาล้างจาน และไข่เค็ม จากใบเตย ด้านการบริหารจัดการการขนส่ง มีการจัดส่งสินค้าเองเพิ่มขึ้นตามความต้องการของลูกค้า ไม่ต้องรอพ่อค้ากลางมารับ ด้านด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ มีการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ และการบรรจุหีบห่อให้งานต่อการขนส่ง และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีการเพิ่มช่องทางการออนไลน์ การขายออนไลน์ผ่านทาง Facebook , ผ่านทาง Line เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับใบเตยหอมทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น จากการขายผลิตภัณฑ์ที่ได้แปรรูปเพิ่มจากการขายแต่ใบเตยเพิ่มจากรายได้ปกติของครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 20 จากรายได้ที่ได้รับต่อเดือน และช่วยลดการสูญเสียในการรอการขนส่งใบเตย ซึ่งอาจมีการมารับล่าช้าหรืออาจเกิดเหตุการณ์ใบเตยล้นตลาด ซึ่งได้นำมาแปรรูปจะทำการลดการสูญเสียได้ และยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยารัตน์ คุณชมพู่ (2554). ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่ม มีวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาด ได้ 4 รูปแบบ 1. การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มีเยื่อหุ้มสินค้าการค้าและมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามเหมาะสมในการจัดจำหน่าย 2. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีการบรรจุข้าวประเภทต่าง ๆ ในกล่องที่สวยงามออกจำหน่ายและได้แปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผงพอกหน้าข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ (Jasmine Rice Powder Mask Thung Kula Ronghai)

บรรจุของจำหน่าย มีสรรพคุณช่วยให้ใบหน้าและผิวหนังเต่งตึง ผ่องใส ลดการอักเสบของผิว และปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมจากข้าวหอมมะลิ เช่น โคลนพอกหน้า เซรั่มจากข้าวหอมมะลิ สบู่ล้างหน้าข้าวหอมมะลิ สบู่ล้างมือ ข้าวหอมมะลิ สบู่ล้างข้าวหอมมะลิ ครีมอาบน้ำ โลชั่น และสครับ โดยใช้แบรนด์ ESANA เพื่อให้เกิดความเป็นสากล 3. การจัดหาสถานที่จำหน่าย มีการจัดจำหน่ายทางสื่อออนไลน์ การออกร้านจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า และวางขายให้แก่นักท่องเที่ยว 4. การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ มีการใช้ช่องทางออนไลน์ที่หลากหลาย ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นช่องทางการจัดจำหน่าย อ้างถึงใน (ธนชาติ นุ่มนนท์, 2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Digital Transformation คือการพัฒนา Platform มิใช่แค่การสร้าง Product หรือ Service เรามักจะได้ยินคำว่า Platform และคำกล่าวที่ว่าในยุคปัจจุบันธุรกิจจะต้องปรับตัวเองมาสร้าง Platform ไม่ใช่ Product หรือ Service และมักยกตัวอย่างของ Alibaba, Uber, Google, Facebook หรือ Airbnb บางท่านก็เข้าใจความหมายของคำว่า Platform แต่บางท่านก็อาจเข้าใจไปว่าการสร้าง Platform คือการนำสินค้าหรือบริการของเราเข้าสู่ระบบดิจิทัล ไปทำ Online marketing บ้าง, พัฒนา Digital Product บ้างเช่นการทำ Online courseware หรือบ้าง

ก็ไปพัฒนา e-Commerce website ด้วยความเข้าใจว่านั่นคือการปรับธุรกิจเข้าสู่ Platform ธุรกิจจะเป็น Platform นั้นจะมีนัยสำคัญอยู่สามอย่างคือ Distinct types of customers คือจะต้องมีประเภทของลูกค้ามากกว่าหนึ่งประเภทเช่น Airbnb อาจมีเจ้าของห้องพักที่เป็นลูกค้าของ Platform และก็มีผู้ที่ต้องการหาที่พักซึ่งก็เป็นลูกค้าของ Platform อีกประเภทหนึ่ง Direct interaction คือจะต้องให้ลูกค้าเหล่านี้สามารถติดต่อสื่อสารหรือทำธุรกรรมได้โดยตรง Facilitating เจ้าของ Platform จะเป็นผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ Platform โดยไม่ได้เข้าจัดการเรื่องต่างๆโดยมากเกินไป Business Platform ไม่ใช่เรื่องใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมด้านตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโลจิสติกส์ให้มีกิจกรรมที่เพิ่มมากขึ้นจากเดิม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอื่นๆต่อไป
2. ควรมีการศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าทางการเกษตร ให้มีความหลากหลายเพิ่มจากเดิมเช่น นำมาทำเครื่องหอม หรือผลิตภัณฑ์ทำผิว ฯลฯ

บรรณานุกรม

- กมลชนก สุทธิวาหนฤพุมิ, ศลิษา ภมรสติย์ และจักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา. (2546). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์*. สำนักพิมพ์ท็อป. กัลยารัตน์ คุณชมภู. (2554). *การสร้างมูลค่าราคาให้กับผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องอำเภอมะนังจังหวัดลำพูน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กาญจน์วีจิ ธนโชติรุ่งสาทิส. (2557). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยในเส้นทางขนส่งจากจังหวัดนครสวรรค์-ส่งออกต่างประเทศ*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ชัยญานัก หล้าแหล่ง. (2559). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ทุเรียน ในภาคใต้*. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ณัฐพล วัฒนไชย. (2561). *การปรับปรุงกระบวนการด้านโลจิสติกส์ตั้งแต่การจอร์จนจนถึงจุดส่งสินค้าของบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทนายวุฒิ โพธิ์ทองแสงอรุณ. (2560). *กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล กรณีศึกษาโรงงานน้ำตาลวังขนาย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏขอนแก่น.
- ธนชาติ นุ่มนนท์, 2561. *Digital Transformation คือการพัฒนา Platform มิใช่แค่การสร้าง Product หรือ Service*. [Online] <https://thanachart.org/2018/03/24/digital-transformation-คือการพัฒนา-platform-มิใช่แค่/>. (1 ตุลาคม 2563)

ธนิต โสรัตน์. (2550). *การประยุกต์ใช้โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน*. ประทุมทอง พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

พงษ์ชัย อธิคมรัตน์กุล. *โลจิสติกส์ก้าวอย่างประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์*.

รัชวรรณ ลิ้มวิวัฒน์กุล และประดับ ประสาทแก้ว (2535) การ ศึกษา ผล ของ ใบ เตย หอม ต่อ หัวใจ และ การ ไหล เวียน เลือด.

วิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (2019): พฤษภาคม-สิงหาคม, 115-129. สุขภาพ, 2550.

สุนทร น้อมเกียรติกุล และ ณัฐชา ชำรงโชติ (2562). การตัดสินใจเลือกซื้อปลาอะโรวาน่าผ่านช่องทางออนไลน์เฟซบุ๊ก. *วารสารสห*

CSCMP: Council of Supply Chain Management Professionals. 2006. Supply Chain Management and Logistics

Definition. [Online] <http://www.cscmp.org/Website/AboutCSCMP/Definitions/Definitions.asp>.

(1 October 2020)

Handfield, R.B. and Nichols, E.L. (1999), *Introduction to supply chain Management*, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Lambert, D.M., Baker, A., Huynen, L., Haddrath, O., Herbert, P.D.N. and Millar, C.D. (2003). Is a Large-Scale

DNA-Based Inventory of Ancient Life Possible. *Journal of Heredity* 96(3): 279-284

Mentzer, John T. et al. "Defining Supply Chain Management." *Journal of Business Logistics*. 22, 2 (2001): 1-25.